

I síðstu viku hevdí lögtingið aðru viðgerð av lógini um almennar skráir — onnur av teimum so kallaðu EDV-lóg-unum.

Eftir eitt stutt orðaskifti mælti Agnar Nielsen, úr Sambandsflokkinum, til at beina málið i aftur EDV-nevndina.

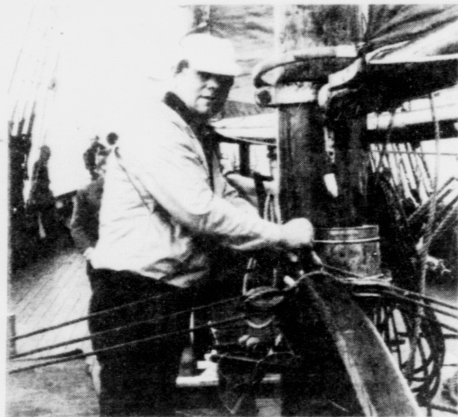
Hetta gjørdi hann, eftir at tað var komið fram, at samgongumenn voru ósamdir um partar hjá meirilutanum i álitinum hjá EDV-nevndini.

Ósemjan millum samgongumenn er, um danskir myndugleikar skulu koma undir føroysku skrásetingarlógina ella ikki. Uppskotið hjá landsstýrinum fevndi um allar myndugleikar i Føroyum.

Men um ríkisumboðsmannin hevur lógsmálaráðið boðað frá, at danskir myndugleikar eiga ikki at koma undir eina føroyska lóg, men danska skrásetingarlóg.

Hesum ynski hava umboðsmenninir fyri Fólkaflokkinn, Sambandsflokkinn og Sjálfstýrisflokkinn fylgt, meðan andstöðuflokkarnir halda við uppskotið hjá landsstýrinum.

Annars snúði kjakið i lögtinginum seg nógv um persónsnummarið og um vit skulu hava eitt tilíkt. Men uppskotið um persónsnummar samtykti samgongan á lögtingi 27. apríl i fjør! 17 atkvøddu fyri og nýggju ímóti.

Drugv tíð gekk áðrenn føroyingar yvir høvur vóru so væl at sær komnir, at teir vóru førir fyri tí skrivliga og tí bókliga — ella vóru sjálvbjargnir i so máta.

Nógvar eru søgurnar um, hvussu skipsmenn ikki kundu verja seg ímóti tí útgerðarmanni, teir vóru i tænastu hjá, og har kundu krevja sín rætt.

Mangan var tað eisini so, at fiskimaðurin sjálvur ikki vist, hvussu stóða hansara var hjá útgerðarmanninum, sum i flestu foruni eisini var keypmaður. Fiskimaðurin visti ikki, um hann stóð i skuld hjá keypmanninum ella um hann átti pening til góðar.

Grundin var ofta tann, at fólk ikki høvdu kunneika til uppgjórsháttin, sum útgerðarmaðurin nýtti. Fólkid dugdi ikki nóg væl tað skrivliga og tað bókliga. Soleiðis varð mangur maður uttan iva bundin at einum útgerðarmanni ella einum keypmanni.

I dag hava fólk fingið so góða skulagongd, at øll slík viðurskipti eru rættuliga einfald hjá teimum flestu. Tey klára sjálvi øll vanlig viðurskipti og allir fiskimenn klára at lesa sína avrokning og reiðuliga tað. Hesum trupulleika hava vit vunnið á.

Men nú verður nakað nýtt tryst niður yvir høvdið á folki. Eg stúri fyri, at stóðan aftur

gerst lík henni, ið eg frammanfyri havi vist á, við tí úrslitið, at fólk ið gerst meira bundið enn nakrantíð.

Tað, ið her verður hugsað um er, at nú er og verður meira og meira farið yvir til at nýta nýmótans tól. Tey sokallaðu EDV tólini.

Hesi tólini sigast at vera rættuliga óhugnalig, um so er, at hesi ikki verða nýtt við skili. T.v.s. at EDV lógin má verða so strong at møguleikin fyri misnýtslu verður so lítil sum yvirhøvur møgulig.

Avrokningarnar ella kontoavritini sum koma nú, eru ikki so lætt at skilja hjá honum, ið ikki hevur fingið kunning i hesum. Eftir tí, ið skilst, verður onginn kunning givin i okkara barnaskúla, tá talan er um hetta okið.

Her er fyrsta vandamálið. Her hevur skulin ikki fylgt við, nakað verður to gjørt við hetta i teimum eldru flokkunum, men tað átti avgjørt eisini at verið gjørt i barnaskúlanum.

Vit eru reiðuliga 40.000 fólk i hesum samfelag, ið øll bera okkara kristna navn, og er hetta sera hugnaligt og menniskjaligt við, tykir mær. Tað, ið nú hendir, er, at vit eru við at missa okkara rætt til at bera okkara kristna navn.

Møguliga fáa vit loyvi eina tíð enn at skriva tey smáu inn i

EDV-skráseting við persóns-nummari er av tí Ónda

Meira enn nakað annað gripur EDV-skráseting inn i persónligu viðurskiptini hjá tí einstaka. Hetta fremja teir »frilyntu«! Møguliga kunnu vit skriva tey smáu i kirkjubøkurnar við teirra kristna navni, men vandi er helst eisini fyri hesum. Nú skulu tey istaðin hava eitt persónsnummar. Hetta fremja teir sum royna at markera seg sum teir, ið verja føroyska mentan!!!

Jørgen Thomsen, lögtingsmaður skrivur:

kirkjubøkurnar við teirra kristna navni, men her er helst vandi fyri, at eisini hesin rættur verður rakaður undan hesum samfelag.

Ælanin er nú, at okkara navn skulu skiftast út við okkurt tal, ið hóskar at føra inn i eina maskinu, sum verður kallað eitt EDV tól. Mær tykir hetta kalt og óhugnaligt og ómenniskjaligt. Tað má haldast rættuliga sjálv-samt so skjótt vit eru at slúka alt, ið verður nýtt i útíðingum, og serstakliga i Danmark.

Eitt dømi: Nú skal Hanus á Heyggi eita 030340045. Jógvan i Suðurstovu skal eita 100545103.

Beini niðri i Húsi skal eita 280520092. Nøvn, ið ljóðaðu væl i oyrum okkara, og sum lýstu persónin fyri okkum — søgdu okkum hvør persónurin var, hvaðan hann er ættaður o.s.fr.

Hesin parturin av gomlu føroysku mentanini verður nú troðkaður burtur. Harmuligt. Upplýst varð i sambandi við EDV málið, at tað ber væl til at nýta navnið á fólk i sambandi við EDV tólini, og hvat er so meira náttúrligt enn at tað verður gjørt, sjálvt um hetta er eitt vet dýrari.

Ti haldi eg at vit stutt og greitt skulu bannað, at nummar verður nýtt istaðin fyri navnið á fólk i sambandi við bæði almennar og privatar skráir. Upplýst varð eisini, at hetta er ein trygd fyri,

at møguleikin fyri misnýtslu verður minni.

Vit eru á veg inn i nakað óhugnaligt. Hetta verður av mongum sett i samband við halgbók og ger tað meira óhugnaligt i hvussu er fyri mær. EDV skráir við persónsnummari eru av tí ónda. Og hetta fremja teir frilyntu — teir frælslyntu. Hetta fremja teir, ið royna at markera seg sum teir, ið verja føroyska mentan.

Vit eru á veg inn i nakað óhugnaligt. Hetta verður av mongum sett i samband við halgbók og ger tað meira óhugnaligt i hvussu er fyri mær. EDV skráir við persónsnummari eru av tí ónda. Og hetta fremja teir frilyntu — teir frælslyntu. Hetta fremja teir, ið royna at markera seg sum teir, ið verja føroyska mentan.

Hetta fremja sambandsflokkurin, fólkaflokkurin og ikki at gloyma — sjálfstýrisflokkurin.

Hetta fremja sambandsflokkurin, fólkaflokkurin og ikki at gloyma — sjálfstýrisflokkurin.

Ynskti tól fyri 2,5 mill. kr. — men landsstýrið skarvar talið til 0,4

So er sjúkrahúsverkið aftur á skránni. I oktober 1982 kom eitt álít frá læknaáðnum á lands-sjúkrahúsinum, har hesir, uttan at hava tikið lækna-arnar á teimum báðum smærru sjúkrahúsum við, loyva sær at koma við tilmælum um, hvussu sjúkrahúsverkið skal byggjast út.

Niðurstøðan hjá lækna-áðnum á landssjúkrahúsinum er sjálvandi tann, at øll sjúkraviðgerð verður miðsavnað á landssjúkrahúsinum, meðan tey bæði smærru sjúkrahúsin stigvist verða niðurlögð soleiðis at tey til endans

koma at virka sum skaðastovur.

Álitið frá læknaáðnum á landssjúkrahúsinum hevur so fort til, at yvir-læknar á Suðuroyar- og Klaksvíkar sjúkrahúsi, hava gjørt nakrar ógvuliga sakligar og væl undirbyggdar viðmerkingar. Við sakligum og væl undirbyggdum argumentum visa yvirlæknarnir á Tvoroyri og i Klaksvík stórum portum av álitinum frá læknaáðnum aftur.

Men nóg mikið um hetta á hesum sinni. Væntandi skal lögtingið hava eitt orðaskifti um sjúkrahús-verkið. Tá verður høvi til

at gera fleiri viðmerkingar til hesi bæði álitini. Læknaáðið á lands-sjúkrahúsinum er ikki órvisi enn tað altíð hevur verið. Dreymurin um at miðsavna alla týðandi sjúkraviðgerð á lands-sjúkrahúsinum er ikki nýggjur. Hann kemur bert fram við ávisum millumbilum.

Tað, sum ørkymlar meira i løtuni, er tann niðurskurður, sum landsstýrið hevur gjørt i sambandi við ynskini frá Klaksvíkar sjúkrahúsi til figgjarlógina fyri 1983/84. Til nýnørminger og til keyp av tólum, hevur

Klaksvíkar sjúkrahús sett fram ynski um at fáa til-samans 2.525.710,00 kr. Hetta tal hevur landsstýrið á figgjarlógargrupp-skotinum sett niður i 395.400,00 kr. Hetta er ein munandi niðurskurður. I prosentum er hann helst tann størsti i sambandi við hetta figgjarlógargrupp-skotið.

Frá 20. november 1979 til 5. januar 1981 sat undirritaði sum landsstýrismaður og hevði m.a. heilsuál um hendi. I hesum tíðarskeiði vóru ymiskir trupulleikar viðvikjandi Klaksvíkar sjúkrahúsi loystir. Fyrst raddi um at fáa útbýggingina av sjúkrahúsinum i gongd. Eftir tvey fundarumfer við heilsustýrið, innanríkisráðharran og áðrar ríkismyndugleikar jattaði figgjarnevndin hjá fólkinginum i august 1980 ríkisskassans part av fyrsta byggistigi. Og tá

foru vit i gongd beinan vegin. Útgreivstur og planeringsarbeiði vóru gjørd samstundis sum byggiføðingarnir lögdu seinastu hond á projektið og greiddu útbjóðingartilfarið úr hondum.

Næsti trupulleikin var at fáa ein medisinskan yvirlækna settan við sjúkrahúsið. Starvið var normerað, men hevði »Foreningen af overlæger i Provinsen« i Danmark, blokerað starvið, soleiðis at tað ikki kundi verða sett. Hetta kravdi ting-ingar við nevndina i hesum felag. Fundur varð hildin i Danmark fyrst i oktober 1980. Og tað gekk. Úrslitið av ting-ingunum varð, at tann medisinski yvirlæknin kundi verða settur.

Tá nú sjúkrahúsið verður útbýgt og koyrir við einum kirurgiskum yvir-lækna, sum eisini er ser-lækni i ortopædi og við

einum medisinskum yvir-lækna, ið er serlækni i giktisjúkum, umframt við fyra hjálparlæknum, so skuldi tað verið heilt náttúrligt at jatta pening til onnur neyðug stov og til ymisk neyðug tól, soleiðis at læknaarnir kunnu arbeiða á einum vælvirkandi sjúkrahúsi. Men her tykist viljin at tróta hjá sitandi landsstýri.

Kann tað hugast at nakað beinleiðis samband er ímillum miðsavningar-ætlanina hjá læknaáðnum á landssjúkrahúsinum øðrumegin og tann stóra niðurskurðin hjá landsstýrinum hinu-megin? Tað er við spenn-ingi at vit biða eftir at hoyra, annaðhvørt sam-gongutegningmennirnir úr Norðoyggjum ætla at góð-taka hendan niðurskurð ella ikki.

Lívt so spyrst.

Vilhelm Johannsen

